

एवंश्रुतिस्मृतिसदाचाराणामप्रामाण्यमुक्त्वा स्वमतमाह चिराभिपन्नइति अनाद्यविगानप्रवृत्तेन स्वभावैव सुखदुःखकार्याकार्यव्यवस्थानश्रुत्यादिप्रमाणकेन धर्मेणेत्यर्थः संस्थामर्यादा ॥ २० ॥ इति शान्तिः ॥
मो. नै. ० भा. ० षष्ठ्याधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २६० ॥ ॥ ७७ ॥ अत्रेति अत्र सुखादिव्यवस्थार्यास्वभावएव नियामकउत धर्मइति विमर्शेतुलाधारवाक्यानि धर्मप्रमाणत्वेनोदाहरंतीत्यर्थः ॥ १ ॥

चिराभिपन्नः कविभिः पूर्वधर्मउदाहृतः ॥ तेनाचरेण पूर्वेण संस्थाभवति शाश्वती ॥ २० ॥ इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्वणि मोक्ष ० धर्मप्रामाण्याक्षेपे षष्ठ्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २६० ॥ ॥ ७७ ॥ अत्राप्युदाहरंतीममिति हासपुरातनं ॥ तुलाधारस्य वाक्यानि धर्मे जाजलिनासह ॥ १ ॥ वने वनचरः कश्चिज्जाजलिर्नामवैद्विजः ॥ सागरोद्देशमागम्य तपस्तेपे महातपाः ॥ २ ॥ नियतो नियताहारश्चरीराजिनजटाधरः ॥ मलपंकधरो धीमान्बहून्वर्षगणान्मुनिः ॥ ३ ॥ सकदाचिन्महाते जाजलवासोमहीपते ॥ चचारलोकान् विप्रर्षिः प्रेक्षमाणो मनोजवः ॥ ४ ॥ संचितयामासमुनिर्जलवासे कदाचन ॥ विप्रेक्ष्य सागरांतं वैमर्ही सवनकाननां ॥ ५ ॥ नमया सदृशो स्तीह लोके स्यावरजंगमे ॥ अस्सुवैहायसंगच्छेन्मया योन्यः सहेति वै ॥ ६ ॥ अदृश्यमानो रक्षोभिर्जलमध्ये वदंस्तथा ॥ अब्रुवंश्च पिशाचास्तनैवं त्वं वक्तुमर्हसि ॥ ७ ॥ तुलाधारो विणिग्धर्मा वाराणस्यां महायशः ॥ सोप्येवं नाहते वक्तुं यथा त्वं द्विजसत्तम ॥ ८ ॥ इत्युक्तो जाजलिर्भूतैः प्रत्युवाच महातपाः ॥ पश्येयं तमहंप्राज्ञं तुलाधारं यशस्विनं ॥ ९ ॥ इति ब्रुवाणं तन्मृषिरक्षांस्युद्धृत्य सागरात् ॥ अब्रुवन्गच्छपंथानमास्यायेमं द्विजोत्तम ॥ १० ॥ इत्युक्तो जाजलिर्भूतैर्जगाम विमनास्तदा ॥ वाराणस्यां तुलाधारं समासाद्या ब्रवीद्विदं ॥ ११ ॥ युधिष्ठिर उवाच किंकृतं दुष्करं तात कर्म जाजलिनापुरा ॥ येन सिद्धिपरां प्राप्सन्मे व्याख्यातुमर्हसि ॥ १२ ॥ भीष्म उवाच अतीव तपसा युक्तो घोरैरेणस बभूवह ॥ तथोपस्य शनरतः सायं प्रातर्महातपाः ॥ १३ ॥ अग्नीनपरिचरन् सम्यक् स्वाध्यायपरमो द्विजः ॥ वानप्रस्थविधानज्ञो जाजलिर्ज्वलितः श्रिया ॥ १४ ॥ वने तपस्यतिष्ठत्सनच धर्ममवैक्षत ॥ वर्षास्वाकाशशायी च हेमं ते जलसंश्रयः ॥ १५ ॥ वातातपासहो ग्रीष्मे न च धर्ममविदत् ॥ दुःखशय्याश्च विविधा भूमौ च परिवर्तते ॥ १६ ॥ ततः कदाचित्समुनिर्वर्षास्वाकाशमास्थितः ॥ अंतरिक्षाज्जलं मूर्ध्ना प्रत्यगृह्णामुर्मुहः ॥ १७ ॥ अथ तस्य जटाः क्लिन्नावभूवुर्ग्रीथिताः प्रभो ॥ अरण्यगमनान्नित्यं मलिनोऽमलसंयुतः ॥ १८ ॥

॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ जलवासे मर्ही विप्रेक्ष्य तपोबलाद्दूरदर्शनादिसिद्धिप्राप्येत्यर्थः ॥ ५ ॥ वैहायसं आकाशागतं पहनक्षत्रादिगच्छेत् अवगच्छेत् मया सह गच्छेद्यः सोम्यः कोत्सीतियोज्यं ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ उपस्य शनरतः स्नानाचमनरतः ॥ १४ ॥ श्रिया वैदविद्यया ॥ १५ ॥ न च धर्ममवैक्षत धर्मवानस्मीति मानं न प्रापेत्यर्थः ॥ १६ ॥ १७ ॥ न च धर्ममवैक्षत धर्मवानस्मीति मानं न प्रापेत्यर्थः ॥ १८ ॥ अमलसंयुतः निष्पापः ॥ १८ ॥